

stændig udenfor den foreslaaede Virkekreds, dersom man vil følge det ærede 6te kongevalgte Medlems Forklaring, som Godseterne naturligtvis ikke kunne have Noget imod at godkjende. — Det nævnte ærede kongevalgte Medlem tiltraadte det Forsvar, som allerede var blevet ført af den høitærede Ordfører for, at Lovforslagets Bestemmelser ikke kunde siges at faae tilbagevirkende Kraft. Det vil vistnok erindres, at Raisonnementet var dette: „Da Lovforslaget ikke sprænger bestaaende Kontraktforhold, faar Lovforslaget ikke tilbagevirkende Kraft“. Jeg ser nu imidlertid ikke rettere end, at det er mere end ensfidtigt ved Afgjørelsen af det Spørgsmaal, om en Lov faar tilbagevirkende Kraft eller ikke, kun at rette Blikket paa Kontraktforholdene og ikke paa Eiendomsforholdene. At man vil give den foreslaaede Lov en ubetinget tilbagevirkende Kraft med Hensyn til Eiendomsforholdene, derom kan der altsaa ikke være nogen Tvivl. Men, selv om man nu i sin Fortørnelse over, hvad man anser for stærk Misbrug af den Ret eller rettere af den Frihed, som tidligere har været Godseterne overdragen, at der er blevet samlet fæstefrie større Jordbrug — altsaa Jordbrug paa over 2 Tdr. Hartkorn, som hidtil baade af Lovgivningen og Administrationen ere blevne anerkjendte for at være fæstefrie, og med Hensyn til hvilke der maatte endogsaa i det enkelte Tilfælde kan foreligge en udtrykkelig Anerkjendelse fra Administrationens Side af, at de ere fæstefrie — selv om man, som sagt, i sin Fortørnelse over saadanne formentlige Misbrug skulde ville berøve den Bedkommende, der havde gjort sig skyldig i en saadan formentlig Misbrug, den Fordel, som han maatte have draget af den Handling, som man nu ikke vil billige, og selv om man altsaa forsaavidt vilde anse sig for berettiget til at give Loven tilbagevirkende Kraft, saa vil jeg dog spørge om, hvilket Forsvar der kan føres for at berøve den, der paa anden eller tredje Haand er kommen i Besiddelse af en saadan fæstefri Eiendom, og som maatte netop paa Grund af denne dens Egenstaaelse har erhvervet den under dyrere Bilkaar, end han ellers vilde have erhvervet den, hvad han saaledes paa lovlig

Maade er kommen i Besiddelse af og har betalt. Jeg ser ikke ret, hvorledes dette skulde kunne være stemmende med Ret og Billighed. Men jeg formener overhovedet, at der aldeles ikke burde kunne være Spørgsmaal om at give en Lovbestemmelse som denne tilbagevirkende Kraft paa Eiendomsforholdene. At den ikke skal kunne sprænge bestaaende Kontraktforhold, det er i mine Tanker noget saa simpelt og selvfølgeligt, at det ikke behøvede at staa i Loven. Trediemænd burde dog aldrig paa nogen Maade kunne komme til at undgælde for, hvad man tror, at Andenmand kan have forset sig. — Den høitærede Minister anførte vel i sit Foredrag igaar Byggeloven som et Exempel paa, at man meget godt gennem Lovgivningen kan indskrænke Eiendomsraadigheden. Men Byggelovene tage nu selvfølgeligt kun Sigte paa Almenvellet; de tage ikke Sigte paa Enkelte eller Enkeltes Interesser. Og det forekommer mig saa desuden, at den høitærede Indenrigsminister ogsaa iøvrigt gif noget for vidt i den Parallel, som han vilde trække mellem Byggelovene og de her foreliggende Love om agrariske Forhold. Jeg vil gjøre opmærksom paa, at man vistnok endog med fuld Føie netop vilde kunne bruge Byggelovene for Kjøbstæderne og for Kjøbenhavn som et Argument for, at man ikke plejer at give saadanne Lovbestemmelser, der indskrænke Eiendomsraadigheden, tilbagevirkende Kraft. Dersom man f. Ex. vilde give den Bestemmelse i Byggelovene, at kun saa og saa stor en Del af Eiendommens Areal maa være bebygget, tilbagevirkende Kraft i samme Forstand, som man f. Ex. her vil give § 6 tilbagevirkende Kraft, saa vilde Følgen deraf jo blive den, at man alene tilstedede, at, hvad der var opført paa Grunden ideover, hvad den almindelige Regel tillod, blev staaende, saalænge det nuværende Leiemaal om Bygningen bestod, men at man derimod forlangte, at Bygningen skulde rives ned, naar det Leiemaal var forbi. Dette vilde være parallelt med, hvad den høitærede Regjering og hvad Udvalgets Flertal have foreslaaet med Hensyn til § 6. Jeg tror, at det i det Hele taget vilde være klogt, om man ved en Sag som denne, hvor man staaer overfor svagere Interesser,